

Marie-Lisbet Amundsen

Når foresatte klager på spesialundervisningen

Etter at Aftenposten torsdag 26. oktober hadde kommentert artikkelen Med skolen som motstander som ble publisert i "Psykologi i kommunen" i mars 2017, fikk jeg henvendelser fra foresatte over hele landet som kunne fortelle om skoler som hadde sendt bekymringsmelding til barnevernet, eller som hadde truet med å sende melding, etter at de som foresatte hadde gitt uttrykk for at de var misfornøyde med at ufaglærte hadde ansvar for spesialundervisningen deres barn fikk på skolen.

I Aftenposten lørdag 28. oktober 2017 står barneombud Anne Lindboe fram og sier at det vanskelige samarbeidet som beskrives i artikkelen samsvarer med funnene som ligger til grunn for Barneombudets rapport "Uten mål og mening?" Samtidig kritiserer hun PP-tjenestens sakkyndige vurderinger som hun sier ikke er gode nok.

Det er trolig noen av de mest ressurssterke foresatte som stiller spørsmål ved det spesialpedagogiske tilbudet deres barn får på skolen. Dette kan være en medvirkende forklaring på at noen skoler kommer i så sterk forsvarsposisjon at de truer de foresatte med å melde dem til barnevernet dersom de ikke godtar undervisningsopplegget.

At foresatte blir møtt med hersketeknikker når de er kritiske til at ufaglærte er ansvarlige for spesialundervisningen deres barn får i skolen, er alvorlig. Like alvorlig er det at flere foresatte forteller at de har byttet skole for at deres barn

med diagnose eller funksjonsnedsettelse skulle få det spesialpedagogiske tilbudet de i henhold til sakkyndig vurdering har behov for.

Det er i denne sammenheng grunn til å stille spørsmål ved hvorfor fagansatte i PP-tjenesten ikke åpent støtter de foresatte når de klager på at anbefalinger i sakkyndige rapporter ikke følges opp av skolen. I stedet overlates ofte denne kampen til de foresatte selv, en situasjon mange sårbare og slitne foresatte beskriver som "Davids kamp mot Goliat".

En alenemor som klaget på at innholdet i det spesialpedagogiske tilbudet ikke samsvarte med

Marie-Lisbet Amundsen er professor i spesialpedagogikk/pedagogikk

Ansatt ved Høgskolen i Sørøst-Norge, Fakultet for humaniora og utdanningsvitenskap, institutt for pedagogikk. Har lang erfaring som pedagogisk-psykologisk rådgiver med spisskompetanse knyttet til sosiale- og emosjonelle vansker og sammensatte lærevansker.

det som ble anbefalt i den sakkyndige rapporten fra PP-tjenesten, opplevde at skolen dagen etter sendte en bekymringsmelding til barnevernet. Hun forteller følgende:

Barnevernet og skolen hadde etter dette møter og telefoner bak min rygg. Som mor var jeg nødt til å imøtegå løgner fremsatt på disse møtene, og jeg ble da beskrevet som ikke veiledbar. Sannheten var at jeg ikke hadde bedt om noen veiledning. Det eneste jeg ønsket var at min sønn skulle få det spesialpedagogiske tilbudet PP-tjenesten hadde anbefalt for ham.

Selv om alle de sakene jeg har fått innsyn i er henlagte fra barnevernets side, har ingen av de foresatte fått noen form for unnskyldning fra skolen i ettertid, snarere tvert imot. Flere forteller at ansatte i barnevernet har påpekt at det er best for dem selv at de viser bedre samarbeidsvilje, for ellers kan skolen sende en ny bekymringsmelding.

I bekymringsmeldingene jeg har fått innsyn i vises det til at de foresatte er vanskelige å samarbeide med. I en av meldingene vises det sågar til at det er et problem for skolen at mor som selv har master i spesialpedagogikk, ønsker å gi råd og veiledning til assistenten som ikke har noen utdanning.

Bekymringsmeldingene bærer ellers i stor grad preg av at skolene mangler kunnskap om hvilke utfordringer barn med funksjonsnedsettelse og diagnoser kan slite med. Dersom barnevernet hadde hatt kunnskap om dette, hadde det vært nærliggende å stille spørsmål ved skolens håndtering av sakene. Dette kunne i så fall spart de pårørende for mye unødig stress og frustrasjon. En mor med to barn med ADHD-diagnose, skriver følgende i en mail:

Når jeg spurte rektor om hva de tenkte på når eldstemann akkurat hadde fått diagnosen ADHD og yngstemann hadde fått medisiner i fem dager, svarte han at dette ikke hadde noe med oss som foreldre å gjøre, men betydde at barna bare skulle få mer hjelp. Da jeg i ettertid fikk se bekymringsmeldingen, var det ikke nevnt noe om at guttene hadde en diagnose, men meldingen hadde utgangspunkt i at guttene var urolige og ukonsentrerte, og at jeg som mor ikke kunne samarbeide godt nok med skolen.

En annen mor skriver følgende:

Jeg ba barnevernet en rekke ganger om et møte, både muntlig, skriftlig og på sms. Jeg satt jo med dokumenter som viste at skolen ikke hadde noen grunn til å sende bekymringsmelding. Men jeg ble nektet dette. Når faren til barna flere måneder senere sier til kurator at dersom vi hadde fått det møtet mor bad om hadde saken vært avklart der og da, svarte hun bare at det hadde de ikke tid til.

En far som sier han har vært i ferd med å gi opp flere ganger, forteller at etter at han klaget på at den ansvarlige for spesialundervisningen ikke hadde noen form for utdanning, sendte skolen bekymringsmelding til barnevernet slik de på forhånd hadde sagt de ville gjøre dersom han opprettholdt kritikken. Han forteller følgende:

Dagen etter at jeg hadde konfrontert rektor med at bekymringsmeldingen til barnevernet inneholdt flere feil, skrev han en ny melding. Jeg opplevde dette som hevn fordi jeg hadde sagt hva jeg mente. Ved en anledning gikk helsesøster og hentet min sønn fra gymtimen for en samtale. I samtalen stiller hun ledende spørsmål, blant annet om hvem han stoler på. Da hun ikke får svarene hun ønsker, prøver hun igjen med nye ledende spørsmål.

Istedenfor å kontakte meg eller BUPA som skolen visste var inne i bildet, velger helsesøster å sende det hun hadde notert fra denne samtalen som ny bekymringsmelding. Når overlegen på BUPA fikk vite dette, sa han at han reagerte sterkt på at ikke de var blitt kontaktet. Han sa også at han ikke kunne forstå at dette ble sendt som bekymringsmelding til barnevernet. Likevel gjorde han ingenting for å stoppe det som skjedde.

Flere foresatte forteller om fagansatte i PP-tjenesten eller psykisk helsevern for barn og unge som gir uttrykk for at de er forundret over håndteringen av de aktuelle sakene, men som likevel forholder seg passivt til det som skjer. Dette begrunnes med at de må ivareta forholdet til sine samarbeidspartnere.

BUPA var inne hele perioden, og sa til oss som foreldre at dette synes de var uhørt, og de kunne ikke skjønne hva skolen og barnevernet drev med. PPT støttet oss også på at dette var helt feil. Overraskelsen var derfor stor da de samme fagpersonene på møte med barnevernet ikke ga uttrykk for dette på en like klar måte. I slike

situasjoner føler man seg bare så maktesløs og alene-

At foresatte til barn med diagnoser og funksjonsnedsettelse blir møtt av et hjelpeapparat som preges av maktmisbruk og hersketeknikker, er alvorlig. Like alvorlig er det at sårbare barn må skifte skole for å få det spesialpedagogiske tilbudet de har rett på i henhold til gjeldende lovverk. Dette er en situasjon norsk skole ikke kan leve med.

Når det gjelder barnevernets håndtering av saker som dette, er mye overlatt til skjønn. Derfor er det viktig at det legges til rette for at alle saker skal kunne etterprøves i ettertid.

Det samme gjelder klagesaker til Fylkesmannens kontor. Når foresatte for eksempel klager på at sakkyndige rapporter ikke følges opp eller at de ansvarlige for spesialundervisningen ikke har noen form for utdanning, bør de sikres rett til et møte med ansvarlig saksbehandler hos Fylkesmannen innen kort tid.

Når det gjelder pedagogisk-psykologisk tjeneste skal denne bistå skolen i arbeidet med kompetanseutvikling og organisasjonsutvikling. I Meld. St. 21 (2016-2017) *Lærelyst- tidlig innsats og kvalitet i skolen* vises det til at det er en grunnleggende oppgave for skolesystemet å sørge for

at spesialundervisningen er av høy kvalitet. I denne forbindelse presiseres det at det er uheldig at elever med vedtak om spesialundervisning får opplæring av personer uten formell spesialpedagogisk kompetanse. Selv om det videre konkluderes med at departementet nå vil vurdere å innføre et krav om at alle kommuner må sørge for at skolene har ansatte med faglig fordypning i spesialpedagogikk slik at kvaliteten på opplæringen blir bedre, er dette ikke godt nok. Skal elever med diagnoser og funksjonsnedsettelse sikres et likeverdig undervisningstilbud, må det presiseres at spesialpedagoger med masterutdanning i spesialpedagogikk eller tilsvarende skal være ansvarlige for spesialundervisningen.

Når Barneombudet viser til at sakkyndige rapporter fra PP-tjenesten ikke er gode nok, indikerer dette at rettsikkerheten til barn og unge med diagnoser og funksjonsnedsettelse ikke er godt nok ivaretatt. Dersom PP-tjenesten i fremtiden legger større vekt på å skrive gode sakkyndige rapporter, vil sannsynligvis dette bidra til at skolene i større grad får forståelse av hvor viktig det er at sårbare barn og unge får det spesialpedagogiske tilbudet de har behov for

Marie-Lisbet Amundsen

Kjølnes Ring 56

3918 Porsgrunn

Telefon 41277048

Marie.L.Amundsen@usn.no

Høgskolen i Sørøst-Norge